

CAVİT BİNBAŞIOĞLU
Bursa Eğitim Enstitüsü
Meslek Dersleri Öğretmeni

İlkokul Çocuklarının FEN ve TABİAT İLGİLERİ Üzerinde Bir Araştırma

İlkokul çocuklarında, Fen ve Tabiat Bilgisi dersi ünite ve konularına karşı gelişmiş bulunan ilgiler üzerinde ülkemizde yapılmış ilk bilimsel araştırmadır.

Araştırmanın sonuçları, öğretim programı yapımcılarına, ilkokul öğretmenlerine, «ders», «yardımcı» ve «müracaat» kitabı yazarlarına, ana ve babalara, hattâ öğretim araç ve gereci yapımcılarına ışık tutmaktadır.

Kardeş Matbaası — Ankara

1 9 6 6

Ö N S Ö Z

Bu araştırma, 1948 tarihli İlkokul Programı'ndaki Tabiat Bilgisi dersi ile ilgili ünite ve konuların, Ankara merkezindeki ilkokulların III., IV. ve V. sınıflarına devam eden öğrencilerin ilgilerine ne derece cevap vermekte olduğunu anlamak ve eklenmesi, yahut çıkarılması gereken ünite ve konular varsa bunların neler olabileceğini tesbit etmek amacıyla yapılmıştır.

Bu çalışmam sırasında birçok kimsenin yardımını olmuştur. Araştırmanın plânlanması, «örneklem»in seçimi ve ilgi envanterlerinin geliştirilmesinde Gazi Eğitim Enstitüsü öğretmeni iken Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğretim üyeliğine atanan sayın Dr. Kemal Özinönü, çözümleme ve yorumlamanın yapılmasında gene Gazi Eğitim Enstitüsü öğretmeni iken Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi Test ve Araştırma Bürosu Müdürlüğüne atanan Dr. Şefik Uysal teknik yardımlarda bulunmuşlardır. Sayın rehber öğretmenlerim Fuat Baymur, Fuat Gündüzalp, Şevket Türkyılmaz ve Naşit Sarıca ile diğer öğretmenlerim de devamlı ilgi, teşvik ve fikirleri ile çalışmamın yapılmasına ve raporun yazılmasına yardım etmişlerdir. Kendilerine burada derin teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca, araştırmanın yapılmasına izin veren Ankara Millî Eğitim Müdürlüğü ile gerekli kolaylıkları gösteren ilkokulların yöneticilerine ve öğretmenlerine, ilgi envanterlerinin uygulanmasına ve toplanan bilgilerin sınıflandırılmasına yardım eden Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümündeki öğrenci arkadaşlarıma da teşekkür ederim.

Ankara, 25.V.1964
Cavit BİNBAŞIOĞLU

BASIMA VERİRKEN

1961 - 1964 arasında Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü asistanı olarak çalıştığım yıllarda yaptığım bu araştırmanın bizde, çocuklarımızın fen ve tabiat ilgileri konusunda yapılmış ilk araştırma olduğunu söyleyebiliriz. Araştırma, Ankara'da 41432 III., IV. ve V. sınıf öğrencisinden «örneklem» alınmak suretiyle seçilen 760 çocuk üzerinde yapılmıştır.

Araştırmadan çıkan sonuçlar, hiç değilse, çocuklarımızın fen ve tabiat ilgisi hakkındaki yönsemelerini göstermesi bakımından, öğretim programı yapımcılarına ilkokulda Fen ve Tabiat Bilgisi dersi okutan öğretmenlere, bu dersin «ders», «yardımcı» ve «müracaat» kitabı yazarlarına, hattâ okul yöneticileri ile ana - babalara ışık tutacak niteliktedir. Konuyu, biraz daha geniş düşünecek olursak, çocuklarımızın fen ve tabiat ilgilerine cevap verecek okul kurma ve öğretmen yetiştirme problemi ile de karşılaşırız.

Bu araştırmayı, okullarımızdaki öğretimi bilimsel araştırmalara istinat ettirmek ve ona göre yürütmek durumunda olan sayın meslektaşlarımla beraber, ana - babaların dikkatine saygı ile sunarım.

Bursa, 25.VII.1966
Cavit BİNBAŞIOĞLU

Cavit Binbaşioğlu 3

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Önsöz	3 — 3
Giriş	5 — 6

Birinci Bölüm

KONU VE METOTLAR

1 — Araştırmaya Duyulan İhtiyaç	7 — 8
2 — Çocuğun Fen İlgisi Konusunda Yapılan Araştırmalar ...	8 — 9
3 — Araştırmanın Mahiyeti ve Sınırı	9 — 10
4 — Terimlerin Tanımı	10 — 11
5 — Araştırmada Kullanılan Metotlar	11 — 19
1. Örneklem	11 — 16
2. Bilgi Toplanması	16 — 18
3. Bilgilerin Çözümlemesi	18 — 19

İkinci Bölüm

TOPLANAN BİLGİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI

1 — Sınıf ve Cinsiyet Farkı Gözetmeksizin Öğrencilerde Gelişen İlgiler	20 — 28
2 — Sınıf Farkı Gözetmeksizin Cinsiyete Göre Gelişen İlgiler	28 — 31
3 — Cinsiyet Farkı Gözetmeksizin Sınıflara Göre Gelişen İlgiler	32 — 36
4 — Ailelerinin Sosyo - Ekonomik Durumlarına Göre Öğrencilerde Gelişen İlgiler	36 — 40
5 — Soruların Soruluş Şekline Göre İlgilerde Görülen Farklar	41 — 42

Üçüncü Bölüm

ÖZET VE BAZI TAVSİYELER

Araştırmanın Kısa Bir Özeti ve Bazı Tavsiyeler	43 — 48
--	---------

EKLER

I — Popülaâsyona Giren Okullar ve Bunların 1962 - 1963 Öğretim Yılındaki III., IV. ve V. Sınıf Mevcutları	49 — 51
II — Çevrelere Göre Örneklem Alındığı Okulların Listesi	51 — 51
III — 1 Numaralı İlgili Envanteri	52 — 55
IV — 2 Numaralı İlgili Envanteri	56 — 57
V — Öğretmen Kanaat Anketi	58 — 58
VI — İlgili Envanterlerini Uygulama Talimatı	59 — 59
VII — 1 Numaralı İlgili Envanterindeki Program Üniteleri ile Program Dışı Konular ve Bunların Tablo ve Şekillerdeki Numaraları	60 — 60
VIII — 2 Numaralı İlgili Envanterindeki Kitap İsimleri ve Bu Kitapların Tablo ve Şekillerdeki Numaraları	61 — 61
Bibliyografya	61 — 61
İçindekiler	62 — 62